

تاریخ و اماکن زیارتی عتبات عالیات عراق

تالیف:

رضا عبد اللہ بیٹہ

عبداللهی، رضا ۱۳۴۶

تاریخ و اماکن زیارتی عتبات عالیات عراق

رضا عبداللهی بیشه

بابل، انتشارات مبعث ۱۳۸۸، شابک ۰۳-۳۳-۷۰۹۵-۹۶۴

۲۵۶ ص. فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

۱- زیارتگاه های اسلامی، عراق - راهنماها

۲- عراق - سرگذشتها

الف عنوان. ب عنوان: تاریخ اماکن زیارتی عتبات عالیات عراق

۲۹۷/۷۶۴

عنوان: تاریخ و اماکن زیارتی عتبات عالیات عراق

مؤلف: رضا عبداللهی بیشه

ناشر: انتشارات مبعث ۰۹۱۱۱۱۵۴۲۹

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸

چاپ و صحافی: سجاد، بابل ۳۲۶۸۷۰۰

شمارگان: ۵۰۰۰

تعداد صفحه: ۲۵۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۵۶-۱۴-۴

قیمت: ۱۲۰۰ تومان

ویرایش: مهندس حسن عبداللهی

طرح جلد: موسسه پردیس، روح الله پناهی

مرکز پخش: بابل مسجد جامع موسسه فرهنگی سردار شهید حاج حسین

بصیر ۰۹۱۱۱۱۱۹۳۶۱ - ۰۱۱۱-۲۲۹۸۱۵۵

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

۱	 مقدمه
۵	 فلسفه زیارت
۸	 مزایای زیارت
۹	 تاریخ عراق
۹	 استانهای عراق

فصل اول: نجف اشرف

بخش اول: ثواب زیارت حضرت علی(ع)

۱۲	 مشخصات حضرت علی(ع)
۱۳	 ثواب زیارت حضرت علی(ع) با ذکر ۹ حدیث
۱۷	 مخفی بودن قبر حضرت علی(ع) تا زمان امام صادق(ع)
۱۸	 سیر تاریخی قبر حضرت علی(ع)

بخش دوم: اماکن زیارتی نجف اشرف

۳۱	 درهای حرم مطهر حضرت علی(ع)
۳۱	 قبر حضرت آدم و نوح پیامبر(ع) بالا سر حضرت
۳۱	 موضع الاصبغین
۳۲	 مسجد حنانه و موضع رأس الحسین(ع)

۲۳	 مزار شریف کمیل بن زیاد
۲۴	 مسجد صعصعه بن صوحان و زید بن صوحان
۲۵	 مرقد سید کریم از نسل زین العابدین (ع)
۲۵	 مرقد صافی صفا الیمنی و مقام حضرت علی (ع)
۲۵	 مقام زین العابدین (ع)
۲۶	 قبور علمای شیعه در صحن مطهر حضرت علی (ع)
۲۷	 قبور علمای شیعه در بیرون صحن مطهر حضرت علی (ع)
	بخش سوم: مسجد کوفه و اماکن زیارتی آن
۲۹	 ویژگیهای مسجد کوفه و فضائل آن
۳۱	 درهای مسجد کوفه
۳۳	 راهنمای مسجد کوفه
	مقام های مسجد کوفه
۳۵	 مقام حضرت ابراهیم (ع) ستون پنجم
۳۸	 مقام خضر نبی (ع)
۴۰	 دکه القضاء
۴۱	 بیت الطشت
۴۳	 دکه المعراج یا مقام نبی (ص)
۴۴	 مقام حضرت آدم (ع) ستون هفتم
۴۹	 مقام جبرئیل (ع)
۵۱	 مقام زین العابدین (ع) ستون سوم

- مقام حضرت نوح پیامبر (ع) ۵۳
- محراب و محل شهادت حضرت علی (ع) ۵۴
- مناجات امیرالمومنین (ع) ۵۵
- مقام نافله ۵۹
- مقام امام صادق (ع) ۶۰

بخش چهارم: اماکن زیارتی بیرون مسجد کوفه

- آرامگاه میثم تمار ۶۲
- خانه حضرت علی (ع) ۶۳
- محل غسل دادن، کفن و حنوط حضرت و چاه خانه علی (ع) ۶۳
- آرامگاه حضرت مسلم بن عقیل (ع) ۶۴
- قبر مطهر مختار و هانی بن عروه ۶۶
- مرقد حضرت خدیجه (س) بنت امیرالمومنین (ع) ۶۷
- دارالاماره ابن زیاد ۶۷

بخش پنجم: اماکن زیارتی و مقامهای وادی السلام

- آرامگاه حضرت هود و صالح (ع) ۶۹
- مقام امام صادق (ع) و مقام حضرت حجت (عج) ۷۱

بخش ششم: مسجد سهله و مقامهای آن

- راهنمای مسجد سهله ۷۳
- فضائل مسجد سهله با ذکر حدیث ۷۴
- مقامهای مسجد سهله ۷۶

۷۷	 اعمال مسجد سهله
۷۹	 مقام انبیاء یا صالحین (ع)
۸۰	 مقام حضرت ابراهیم (ع)
۸۱	 مقام حضرت ادريس (ع)
۸۲	 مقام خضر نبی (ع)
۸۳	 مقام زین العابدین (ع) و امام صادق (ع)
۸۵	 مقام امام زمان (عج)
۸۵	 نماز امام زمان (عج)
۸۹	 دعای فرج امام زمان (عج)

فصل دوم: کربلای معلی

۹۲	 تاریخ ساخت حرم مطهر امام حسین (ع)
----	---

بخش اول:

۹۵	 درهای حرم مطهر امام حسین (ع)
۹۶	 وجه تسمیه باب السّدره
۹۶	 سیر تاریخی قبر مطهر امام حسین (ع)
۹۷	 نامهای کربلا

بخش دوم:

۹۹	 ثواب زیارت امام حسین (ع) با ذکر ۲۳ روایت
----	--

بخش سوم:

۱۱۳	 ثواب نماز در حرم امام حسین (ع) با ذکر ۱۰ روایت
-----	--

حائر حسینی ۱۱۴

نماز در حائر حسینی ۱۱۵

بخش چهارم: اماکن زیارتی داخل حرم امام حسین(ع)

قبر مطهر حضرت علی اکبر و علی اصغر(ع) ۱۱۷

قبر شهدای کربلا و قتلگاه امام حسین(ع) ۱۱۷

قبر مطهر حبیب بن مظاهر(ع) ۱۱۸

مرقد سید ابراهیم مجاب ابن محمد ابن موسی الکاظم(ع) ۱۱۸

بخش پنجم: اماکن زیارتی خارج حرم امام حسین(ع)

تل زینبیه و خیمه گاه ۱۲۰

مقام دست راست و چپ حضرت عباس(ع) ۱۲۱

مقام صاحب الزمان(عج) ۱۲۱

مقام امام صادق(ع) و باغ امام صادق(ع) ۱۲۲

بخش ششم: اماکن زیارتی خارج کربلا

مرقد مطهر حرّ بن یزید ریاحی ۱۲۴

مرقد مطهر عون بن عبدالله(ع) و آرامگاه طفلان مسلم بن عقیل(ع) ۱۲۵

قبر مطهر قاسم بن الحسن(ع) ملقب به ابوالجاسم ۱۲۵

بخش هفتم: حرم مطهر حضرت ابوالفضل(ع)

درهای حرم حضرت قمر بنی هاشم(ع) ۱۲۷

فضائل حضرت عباس(ع) ۱۲۸

القباب حضرت عباس (ع) ۱۲۹

فصل سوم: کاظمین

دوران زندگی امام موسی کاظم (ع) ۱۳۱

خلفای عصر امام کاظم (ع) ۱۳۲

دوران زندگی امام جواد (ع) ۱۳۲

بخش اول:

وجه تسمیه کاظمین ۱۳۴

درهای حرم مطهر ۱۳۴

خلاصه زندگی حضرت امام موسی کاظم (ع) ۱۳۵

فضیلت زیارت امام موسی کاظم (ع) با ذکر ۴ روایت ۱۳۵

خلاصه زندگانی حضرت امام جواد الائمه (ع) ۱۳۶

بخش دوم:

اماکن زیارتی کاظمین ۱۳۸

فصل چهارم: سامراء

وجه تسمیه سامراء ۱۴۰

درهای حرم مطهر ۱۴۰

ثواب زیارت عسکرین (ع) ۱۴۱

مشخصات امام علی النقی هادی (ع) ۱۴۱

مشخصات امام حسن عسکری (ع) ۱۴۲

بخش اول:

- حکیمه خاتون دختر امام جواد(ع) ۱۴۴
- نرجس خاتون مادر مکرمه امام زمان(عج) ۱۴۴
- سرداب غیبت امام زمان(عج) ۱۴۴
- چگونگی غیبت امام زمان(عج) ۱۴۵
- آرامگاه سید محمد فرزند امام هادی(ع) ۱۴۵

فصل پنجم: بغداد و مدائن

بخش اول: اماکن زیارتی بغداد و مدائن

- مسجد برائا ۱۴۸
- فضیلت مسجد برائا ۱۴۸
- آرامگاه نواب اربعه ۱۴۹
- آرامگاه شیخ کلینی(ره) ۱۴۹
- سلمان فارسی ۱۵۰
- افتخار سلمان فارسی ۱۵۱
- حذیفه المیان ۱۵۱
- ایوان مدائن طاق کسری ۱۵۱
- قبر بهلول و آرامگاه قنبر علی(ع) ۱۵۲
- مسجد امام حسن عسکری(ع) ۱۵۲
- مصلای امیرالمنان(ع) در ایوان مدائن ۱۵۲
- مدرسه مستنصریه و جامع الصفویه ۱۵۲
- قصر عباسی و آرامگاه ابوحنفیه ۱۵۲

بخش اول: هدايت زيارتي وديدني شهر حله

حضرت حمزه (ع) و حضرت قاسم (ع)	۱۵۵
مشهد ردالشمش	۱۵۵
حراقه (جايي كه ابراهيم (ع) را در منجنيق نهادند)	۱۵۵
اسماء بنت عميس	۱۵۵
بكر بن علي بن ابيطالب (ع) و جايگاه زيد بن علي	۱۵۶
عون بن علي (ع) و حضرت ايوب پيامبر (ع)	۱۵۶
سوره واقعه	۱۵۷
زيارت عاشورا	۱۶۲
دعای توسل	۱۶۸
دعای كميل	۱۷۲
دعای ندبه	۱۸۳
زيارت اميرالمومنين (ع)	۱۹۷
زيارت امين الله	۱۹۹
زيارت وداع اميرالمومنين (ع)	۲۰۳
زيارت امام حسين (ع)	۲۰۵
زيارت علي اكبر (ع)	۲۱۲
زيارت شهدای كربلا	۲۱۳

۲۱۴	 وداع امام حسین(ع)
۲۱۵	 زیارت حضرت ابوالفضل(ع)
۲۱۸	 زیارت امام موسی کاظم و امام محمد تقی(ع)
۲۲۰	 زیارت امام هادی و امام حسن عسگری(ع)
۲۲۲	 زیارت مادر مکرمه امام زمان (ع)
۲۲۶	 زیارت حضرت حکیمه خاتون(س)
۲۳۰	 زیارت حضرت سید محمد(ع) فرزند امام هادی(ع)
۲۳۱	 زیارت حضرت مسلم بن عقیل (ع)
۲۳۲	 زیارت هانی بن عروه(ع)
۲۳۴	 زیارت میثم تمار(ع)
۲۳۶	 زیارت حضرت خربن یزید ریاحی
۲۳۷	 زیارت دو طفل مسلم بن عقیل(ع)
۲۳۹	 زیارت کمیل بن زیاد
۲۴۱	 زیارت قبور پیامبران(ع)
۲۴۳	 زیارت امام زادگان
۲۴۴	 زیارت قبور مومنین در وادی السلام
۲۴۵	 منابع و مآخذ

مقدمه

قال رسول الله... (ص)

انی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی فانما لنی یفترقا حتی یهدا علی الحوض^۱، پیامبر گرامی اسلام رمز بقاء امت اسلامی و حفظ شریعت محمدی را در اعتصام به قرآن کریم و عترت (اهل بیت) قرار داد و نیز رسول گرامی اسلام مزد رسالت خود را محبت و مودت اهل بیت می داند.

«قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»^۲

بدین جهت زیارت اظهار محبت و مودت اهل بیت است و نیز تجدید عهد و پیمان با اهل بیت است.
علماء و دانشمندان شیعه و سنی گفته اند:

به هنگام زیارت قبر رسول اکرم (ص) همانند حیات و زندگی او درخواستهای خود را مطرح کنید همانطوریکه قرآن فرموده:

«وَكَلُوا أَنفُسَهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ الرَّسُولُ لِيَجْذِبَهُمُ اللَّهُ تَوَابًا رَحِيمًا»^۳

آنگاه بر خود ستم کرده و خدمت پیامبر (ص) آمدند تا با خدای خویش توبه کنند و از تو خواستند که برای آنان استغفار کنی و از

۱. مسند احمد، ج ۳.

۲. سوره شوری آیه ۲۳.

۳. سوره نساء آیه ۶۴.

خدا آمرزش بخواهی، بطور اطمینان آنان خداوند را آمرزش دهنده و مهربان خواهند یافت.

پیامبر (ص) فرمودند: «مَنْ زَرَانِي بَعْدَ وَفَاتِي فَكَأَنَّمَا زَرَانِي فِي حَيَاتِي»
لذا توسل و تمسک به آنان و تضرع در برابرشان همانند زمان حیات و زندگی نتیجه بخش است، آنان زائر خود را می بینند و کلمات او را می شنوند.

بدین وسیله امام صادق (ع) فرمودند:

هر کس حاجت دارد در برابر سر مبارک امام حسین (ع) بایستد و بگوید:

«يا ابا عبد الله اشهد انك تشهد مقامي وتسمع كلامي وانك حي عند ربك
ترزق فاسأل ربك في قضاء حاجتي»

و نیز از اخبار معتبره ظاهر می شود که خدای متعال قبر علی بن ابی طالب (ع) و اولاد طاهرینش را از کربلا و کاظمین و سامرا و چه در مدینه منوره قبور مظلوم در بقیع و چه در بارگاه ملکوتی ثامن الائمه امام رضا (ع) ملجاء مضطربین و امان فریاد رس بیچارگان و اهل زمین قرار داده و هر غمناکی که نزد او برود غمش زایل گردد و هر دردناکی که خود را به قبر بمالد شفا گیرد و هر که به ائمه پناه ببرد در امان باشد.

هان ای تشنگان کوثر حقیقت مبارک باد بر شما توفیق زیارت که خدای متعال توفیق زیارت عتبات عالیات را نصیب نموده و مجوز حضور حرمهای مطهر ائمه معصومین را صادر کرده است.

در آن سرزمینهای مقدس و حرمهای مطهره، میزبانانی شریف و بزرگوار پذیرای شما زائران بوده و هست. خدا را شاکرم که توفیق یار شد تا از نزدیک به عتبه بوسی ائمه طاهرین در عراق بپردازیم سر بر آستان مولایمان علی(ع) که سالها در آرزوی چنین روزی بودم نهادم و خاک کربلا را بوسه زنم و طوطیای چشم نمایم و حرم با صفای کاظمین (امام موسی کاظم(ع) و امام جواد ائمه) و سامرا (امام هادی(ع) و امام حسن عسکری(ع)) را زیارت نمایم.

کتاب حاضر که کوششی است در جهت معرفی اماکن زیارتی و سیاحتی و تاریخ و آثار اسلامی عتبات عالیات عراق در شش فصل تنظیم، و تقدیم زائران گرامی می گردد.

فصل اول؛ آثار تاریخی و اماکن زیارتی نجف اشرف، فضیلت زیارت امیرالمومنین(ع)، اعمال مسجد کوفه و مسجد سهله.

فصل دوم؛ فضیلت زیارت سالار شهیدان حضرت امام حسین(ع) و اماکن زیارتی کربلا.

فصل سوم؛ درخصوص شهر مقدس کاظمین (امام کاظم و امام جواد ائمه(ع)).

فصل چهارم؛ پیرامون فضیلت زیارت امامان معصوم در سامرا و اماکن زیارتی سامرا.

فصل پنجم؛ در خصوص شهر بغداد و مدائن

فصل ششم؛ مراکز زیارتی و دیدنی شهر حله که در دسترس زائرین قرار می گیرد.

امید است این اثر ناقابل مورد توجه و عنایت ائمه معصومین قرار گیرد، و ثواب این اثر به پیشگاه ائمه معصومین (ع) و شهدای انقلاب اسلامی و امام شهدا بنیانگذار انقلاب اسلامی (ره) و ارواح والدین این حقیر واصل گردد. به امید پیروزی اسلام و انقلاب اسلامی و جهانی شدن انقلاب کبیر ایران و سلامتی مقام معظم رهبری حضرت آیت ... الامام خامنه‌ای (حفظه الله تعالی)

در پایان بر خود لازم می دانیم از همه کسانی که ما را در انتشار این کتاب یاری کردند کمال قدر دانی و تشکر را داشته باشیم به ویژه از جناب آقای احمد علی غلامی مدیر مرکز فرهنگی سردار شهید حاج بصیر و از جناب آقای مهندس حسن عبداللہی در خصوص حروف چینی و صفحه آرایی و ویرایش نهایت تلاش را در این مورد مبذول داشته اند. امید آنکه این کار ناچیز اولاً مورد قبول حق تعالی قرار گیرد، ثانیاً صاحب نظران ما را از ارشادات و راهنماییهای خود بهر مند فرمایند.

بایل

رضا عبداللہی بیشه

فلسفه زیارت

شایان ذکر است که عشق بر دو قسم است:

۱- عشق اشتیاقی ۲- عشق احتیاجی

مثل عبادت که عبادت چندگونه است عبادت ترس خدا، عبادت عشق رسیدن به خدا، عبادت اینکه خدا را مستحق عبادت بداند.

تعریف عشق احتیاجی:

اگر زائر وقتی به زیارت می رود چیزی از مزور بخواهد مثلاً مریض است و گرفتار است درد دارد بدین جهت مشتاق زیارت است تا مشکل خود را حل کند دردش را درمان کند نه به عشق واقعی، عشق معشوق به رسیدن است.

عشق اشتیاقی:

هیچ تقاضا از مزور ندارد به عظمت و مقام مزور به نیل ثواب رسیدن می رود. مثل امام حسین (ع) که سعی کرد عشق اشتیاقی داشته باشد مثل شب عاشورا.

سه عنصر اساسی در تشریع زیارت:

۱- پیامبر و ائمه معصومین (ع) واسطه فیض الهی، کسانی هستند که وجودشان در چشمه حیات و فیض و برکات الهی است و خداوند آنان را در اعطای نعمت و افاضه فیض بین خود و خلق واسطه قرار داده چنانچه در کلام حق آمده: یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله و ابتغوا الیه